YO3

Haldusõigus

Vormivabadus, eesmärgipärasus

Seadusvastase tegevuse keeld

Uurimispõhimõte (inkvisitoorsus)

Õigusliku aluse nõue

Põhimõtted

kaalutlusruum, diskretsiooni piirid

Kaalutlusõigus (diskretsioon)

Proportsionaalsus

Kodaniku õigusi ei tohi enam riivata kui eesmärgi saavutamiseks vajalik

määratlemata õigusmõiste

Haldusmenetlus

A. Aedmaa, E. Lopman, N. Parrest, I. Pilving, E. Vene: **Haldusmenetluse käsiraamat** dspace.ut.ee/bitstream/handle/10062/14765/9985568605.pdf?sequence=2&isAllowed=y

'riik' ja 'kodanik' laias tähenduses

Riigi suhe kodanikuga

Õigus heale haldusele www.ombudsman.europa.eu/en/publication/et/3510

Haldustegevus – riigi täidesaatva võimu funktsioon

subsidiaarne eriseaduste suhtes

Avalike ülesannete delegeerimine erasektorisse (**halduskoostöö**, privatiseerimine) – on haldusõigus

Organite omavahelised suhted

Halduskorraldus – täidesaatvate organite ülesehitus ja tegevus

Mida reguleerib?

Kuidas jaguneb?

Avalik haldus / **avalike ülesannete täitmine** *(öffentliche Aufgaben, tâche publique)*

Haldus / administratsioon – oma v võõraste asjade (abstraktses tähenduses) korraldamine

Riik käitub igaühena – ei ole haldusõigus

variandid: eraviisilise tegevuse soovimatu mõju vähendamine ja soovitud mõju suurendamine; selliste teenuste pakkumine, mida eraviisiliselt (soovitavas ulatuses) ei pakuta

vrd **avalik ettevõtja** – ettevõtja, kelle üle riigil, kohaliku omavalitsuse üksusel või avalik-õiguslikul juriidilisel isikul on otseselt või kaudselt valitsev mõju omandiõiguse või finantsosaluse kaudu, isiku suhtes kehtivate õigusaktide alusel või muul viisil (KonkS)

sh avalik võim, avalikud teenused

Korrakaitse – avaliku korra eest vastutava isiku ülesanne

Avalik kord on ühiskonna seisund, milles on tagatud õigusnormide järgimine ning õigushüvede ja isikute subjektiivsete õiguste kaitstus.

avalikku korda ähvardava ohu ennetamine, ohukahtluse korral ohu väljaselgitamine, ohu tõrjumine ja avaliku korra rikkumise kõrvaldamine

isik, kes on põhjustanud ohukahtluse või ohu, rikub avalikku korda või on põhjustanud sellise olukorra tekkimise võimaluse, mille realiseerumisel tekib oht või ohukahtlus

Avalik koht on määratlemata isikute ringile kasutamiseks antud või määratlemata isikute ringi kasutuses olev maa-ala, ehitis, ruum või selle osa, samuti ühissõiduk.

nõuded

ohukahtlus, ohu liigid

Avalik kogunemine (koosolek, üritus)

Riikliku järelevalve **meetmed** (reeglina) avaliku korra eest vastutava isiku suhtes: teavitamine, ettekirjutus, ohu tõrjumine või korrarikkumise kõrvaldamine; **erimeetmed** (küsitlemine, sundtoomine, isikusamasuse ja joobeseisundi tuvastamine, viibimiskeeld, isiku kinnipidamine, läbivaatus, valdusesse sisenemine jne)

subsidiaarselt: korrakaitseorgan, üldiselt politsei

korrakaitseorgan tegeleb ka **riikliku järelevalvega** – eesmärgiga ennetada ohtu, selgitada see välja ja tõrjuda või kõrvaldada korrarikkumine

Haldus-karistused?

Avalik asjaõigus

Sunniraha

Kuidas tagatakse?

Asendustäitmine

füüsiline mõjutamine

Vahetu sund

HMS

ATSS

KorS

RVS

RVastS

VVS

HKTS

ATS

KOKS jne

Halduskorralduse ja -tegevuse üldised alused: haldusmenetlus, haldussund, riigivara, riigivastutus, halduskorraldus, sh avalik teenistus

MSVS

AvTS

GDPR – andmekaitse

Üldosa

majandus

keskkonnajärelevalve

ehitus

politsei

haridus

jne

Eriosa valdkonnad

liiklus

tervishoid

maksud

sotsiaalkaitse

finantsjärelevalve

Halduskohtu kontroll üldjuhul

HKMS

HMS

vaidemenetlus haldusorganis

K. Lang, I. Pärnamägi, E. Sarapuu: **Avaliku teenistuse seaduse käsiraamat** www.rahandusministeerium.ee/sites/default/files/avaliku_teenistuse_seaduse_kasiraamat.pdf

Isik, kes on riigiga või kohaliku omavalitsuse üksusega avalik-õiguslikus teenistus- ja usaldussuhtes. Ametnik nimetatakse ATS §-s 6 nimetatud ametiasutuses ametikohale, millel teostatakse avalikku võimu.

vrd **ametiisik** KVS tähenduses

riik, vald, linn, avalik-õiguslik jur. isik

Halduse kandja – isik

Haldusorgan

Ametnik

Kes?

valitsusasutus, KOV asutus jm

Haldusorgan on seadusega, selle alusel antud määrusega või halduslepinguga avaliku halduse ülesandeid täitma volitatud asutus, kogu või isik.

Mida teeb?

vrd **hallatav asutus** VVS / KOKS tähenduses

haldusleping

õigusakt

määrus

õigusakt, mille haldusorgan annab piiritlemata arvu juhtude reguleerimiseks

haldusakt

õiguspärasus

volitus- e delegatsiooninorm

õiguslik tagajärg

kehtivus

haldusorgani poolt haldusülesannete täitmisel avalikõiguslikus suhtes üksikjuhtumi reguleerimiseks antud, isiku õiguste või kohustuste tekitamisele, muutmisele või lõpetamisele suunatud korraldus, otsus, ettekirjutus, käskkiri või muu õigusakt

tühisus – kehtetus algusest peale

reaalakt – **haldustoiming**

kehtetuks tunnistamine edasiulatuvalt v tagasiulatuvalt

Üldkorraldus on haldusakt, mis on suunatud üldiste tunnuste alusel kindlaksmääratud isikutele või asja avalik-õigusliku seisundi muutmisele

haldusorgani tegevus, mis ei ole õigusakti andmine ja mida ei sooritata tsiviilõigussuhtes